

Krasnosć

Sym přeswědčeny,
zo čerpjenja nětčíšeho časa
hódne njejsu přichodneje krasnosć,
kotraž ma so nad nami zjawić.

(List na Romskich 8,18)

Hudźbny nyšpor so skónči. Zwony zwonja. Žona stupi z cyrkwe a praji: „To bě krasne.“ Hdy bychmy so jeje prašeli, što bě tak krasne, tak by nam snadź prajila: „Wšo. Kaž je kantor na piščelach hral a te młode čerstwe hłosy. A też, štož je farar prajil.“ Krasnosć je wjace hač rjanosć. Rjanosć méri so na wóčko; kwětki, awta a ludzo móžeja rjany napohlad měć. Krasne je to, štož je widżenju, słuchanju a nuchanju spodobne. Tehodla je dožiwenje hudźbneho nyšpora w cyrkwi wjace, hač hdźy do-ma hudźbu słuchamy.

Boža stwórba je krasna. Hdźy dožiwjamy nětko posledne nazymske dny, hdźy scele słonco hišće jónu swoje wohréwace pruhi na zemju, hdźy na štomje widźimy posledne čerwjene jabłuko a wón mokreho liscia do nosa stupa, tak móže to krasne dožiwenje być.

Bohužel njechwatamy w swojim žiwjenju wot jednego krasneho dožiwenja k přichodnemu. Mamy znjesť tež wjele njerjanych časow a čémnych wokomikow. Chorosće na nas příndu, zwada knježi mjez ludžimi a druhdy tež zawisć. To su njerjane, njekrasne dožiwenja. Skónčne mamy so přeco zas a zaso rozżohnować wot lubych blišich a jich přewodźeć na posledni wotpočink. Ze sylzami we wočomaj prajimy sej posledne božemje. Rany bola. Zachodnosć słuša k znamjenjam našego swěta. Možeš so prašeć, što přewahuje w čłowiekskim žiwjenju: te rjane a krasne abo te njerjane, njekrasne.

Wśitka krasnosć na zemi pochadza wot Boha, ma swoje žórło pola njeho. Wón je žwy we wěčnej krasnosći, kotruž wón nam kaž pruhi na zemju scele. Hdźy modlimy so Wótčenaš, tak zakónčimy modlitwu ze słowami: „Přetož twoje je kralestwo a moc a česć hač do wěčnosće.“ Słowo „česć“ móžemy po grjekskim originalu tež přeložić jako „krasnosć“. Bóh ma kralestwo a moc a krasnosć do wěčnosće.

„Zasowidżenie!“ – posledni postrow zemrětym přiwuznym w dowěrje na zasowidżenie w Bożej krasnosći na kérchowje w Poršlcach. Foto pochadza z lěta 1987, mjeztym je so kříž, kiuž bě jedyn z posledních swědkow serbskosće na Poršliskim kérchowje, wotstronił. Foto: C. Lux

W zachodnym žiwjenju móžemy spo-
znac předznamjenja njezachodneho. Kras-
nosć, kotruž tu na zemi widźimy a dožiwi-
my, ma nam być přirunanie a přihotowa-
nie na njebjesku krasnosć. Boža stwórba
nas dopomina na krasnosć paradizoweje
zahrody, wo kotrejž so pisa na spočatku a
na koncu Swjateho pisma. Město Jerusa-
lem we wsei swojej krasnosći je přirunanie
za njebjeski Jerusalem, potajkim za naše
njezachodne wobydlenje po smjerći w Bo-
žej wěčnosti, kaž to słyszymy w epistoli
smjertneje njedźele. Wśelaka hudźba mó-
że klinčeć kaž echo woneje hudźby, kotraž
zaklinči w njebjesach k Bożej česći. Znaty
teologa Karl Barth běše ménjenja, zo je
Mozart najlepje zdokonjał, njebjeskej hudź-
bje na zemi zaklinčeć dać.

W nowembrje džemy na kérchowy. Při-
hotujemy rowy našich přiwuznych na zym-
ski spar. Ćicha zelen' našich kérchowow,
kotraž přetraje zymske časy, je znamjo za
to, zo je žiwjenje sylniše hač smjerć, zo je
Bóh w Jezusu Chrystu přewinył čerpjenje a
zachodnosć. Jelizo džemy kedźbliwie po
našich kérchowach, tak spóznamy tež
na narownych kamjenjach přeco zaso swě-
đenja wo nadžiji na njezachodne žiwjenje
w Bożej krasnosći.

Kajke naše žiwjenje po smjerći budže, to
njemožemy prajic, dokelž přesahuje to naš
rozum a naše mysenje. Telko je wěste:
Čerpjenje, hréch a smjerć změja tam swój
kōnc. Krasnosć Božego swětla so zjawi.
Tuta wéra je našim předownikam mocy
dała. Ze Swjateho pisma běchu nauknyli,
zo čerpjenja nětčíšeho časa hódne njejsu
přichodneje krasnosć, kotraž ma so nad
nami zjawić. Wot fararja Handrija Lubjen-
skeho mamy wjèle kérlušow, w kotrychž
widzi te zemske jako přirunanie za te nje-
bjeske. W jednym wón pisa:

A hdźy jónu smjerć mje zawała,
ćělo padnje do procha,
ty mje potom z krasnosću
zbudžiš k nowom žiwjenju.

Njespušćmy tež my nadžiju, zo je naše
žiwjenje – w dobrych a w złych časach –
pućowanje k wěčnej Bożej krasnosći.

Jan Malink

Telefonat před wusnjenjom

„Měrčinje, nětko pak je wopravdze čas, do łożka hić“, rjekny mać. „Příndu tež hnydom tebi dobru nóc prajíć.“

Měrčin chodži do druhenho lětnika, je wosom lět starý a wězo njecha wječor tak prawje do łożka.

Skónčne pak Měrčin we łożu leži a mać sydney so hišće jónu k njemu kaž kózdy wječor. Druhdy hišće z knihi čita, tam a sem Měrčin hižo sam něsto čita. Husto pak tež hišće tróšku pobjesadujetaj. Džensa chce Měrčin z maćerku rěčeć:

„W nabožinje smy džensa z knjeni Wičazowej wo telefonowanju rěčeli.“

Mać so džiwaše: „Što da ma telefonowanje z nabožinu zhromadněho?“

„Nó haj“, powěda Měrčin dale, „knjeni Wičazowa znaje někoho, kotrehož možeš stajnje zazwonić a wón tež přeco slyši.“

Jako mać tež nětko hišće niewěriwie hladaše, přeradži Měrčin, koho knjeni Wi-

čazowa měni: „Boh tón Knjez nas stajnje slyši a ‚telefonowanje‘ rěka modlenje k Bohu. Ja jej to tež najprjedy nejsym wěřit. Prajach mjenujcy, zo Boh žanu wotmołu njeda. Ale knjeni Wičazowa nam rjekny, zo hdź prawidłownje z Bohom, ‚telefonujemy‘, naše starosće, ale tež naše wjeselo a naš džak Bohu na přeço wuprajimy, jeho wotmołu pytnje my a začujemy.“

Mać z wjeselom na Měrčina poska a wopodstatni słowa swojego syna: „Haj, to trjechi. Hdź mam na příklad wulke starosće, sym po modlitwje wolózeniša a spokojniša.“

„Wot nětka njetrjebamoj so wjac zhromadnje wječor modlić, chcu sam k Bohu, ‚telefonować‘“, přemysli sej Měrčin.

„To je derje“, so mać wjeseli, „sy hižo wulki hólci a nětko přeju tebi dobru nóc.“

Gabriela Gruhlowa

Měrčinowa prěnja wječorna modlitwa

Luby Božo, chcu tebi prajíć, zo chcu z tobú nětko sam ‚telefonować‘, to rěka so modlić. Knjeni Wičazowa je nam to poka-zała, kak lochko to je. Džakuju so, zo sy tu, tež hdź tebję njewidžu. Džakuju so tež za rjany džeń. Nětko sym jara spróčny, dokelž sym tak wjele dožiwił. Škitaj mje a mać a wšitkich w tutej nocu. Dobru nóc, luby Božo! Amen.

Stary Rogow wuměra

Zrudny napohlad skílci stara wjes Rogow w Delnjej Łužicy. Wobydlerjo su ju wopuszcili a so přesydliili, statoki steja puste abo su hižo zwottorhane. Cyrkej a kěrchow stej wuprzednjenej, tam džěłachu w zašlych tydženjach za wysokim, před wčipnymi wočimi škitacym zašlahanjom archeologojo. Wjeršk Božeho domu je so do noweho Rogowa přewjeżt runje tak kaž powostanki zemrétych na tamnišu Božu rolu. Bórze so tež poslednie zbytki starodawneje wsy zhubja ...

Foto: J. Maćij

Radžene jandželki

W serbskim nabožnym tydženju w lěcu běchu džěći z hliny jandželki pasili. Po tym zo buchu palene, je je sup. Malink na oktoberskich serbskich kermach w Michałskiej cyrkwi w Budyšinje małym wumělcam přepodař. Wčipni sej džěći swoje jandželki wobhlađuju, hač su so jim derje radžili.

Foto: T.M.

Hesla 2005 wušli

Srijedź oktobra wuńdzechu Ochranowske hesla na lěto 2005. Knižku je, kaž hižo w minjenych štyrjoch lětach, zestajał knjez Hinc Šolta z Lauterbacha. Wudało je ju znowa serbske nakładnistwo w Budyšinje. „Hesla 2005“ dóstanjeće pola Serbskeho ewangelskeho towarzstwa a za 2,50 eurow w Smolerjec kniharni w Budyšinje.

„Swjata Katyrna“

Lětsa je temu 250 lět, zo założy so znowa Ralbičanska wosada a zo poswieći so nowy Boži dom swjatej Katyrni. Składnostne jubileja předstaja džiwadłowa skupina Šunow/Konjecy struchłohru „Swjata Katyrna“. Předstajenia w Ralbičanskej cyrkwi budu sobotu, 13.11., w 19.00 hodź., srjedu, 17.11. (pokutny džeń), w 17.00 hodź. a sobotu, 27.11., w 19.00 hodź. Wopyt Ralbičanskeje cyrkwej a wobhlađanje struchłohry budže Wam wěscé z dobrym dušinym a duchownym doživjenjom. La.

Adwentny koncert

Na předwječoru prěnjeho adwenta, sobotu, 27. nowembra, w 17.00 hodź. přepróśuje chór 1. serbskeje kulturneje brigady na swój tradicionelny koncert do Michałskeje cyrkwej w Budyšinje. Pod dirigatom Friedemannem Böhme zaklinči mjez druhim zaso Adwentna kantata wot Berta Handrika na kěrluše Jana Kiliana, kotař je so loni přeni króć předstajiła.

Dr. Gerhard Herrmann 60 let

13. nowembra woswjeći dr. Gerhard Herrmann w Rakecach swoje 60. narodniny. Z džakownosću spominamy při tutej skádnosci na jeho skutkowanje, kotrež je wusko zwiazane z Rakečanskej wosadu. 13. nowembra 1944 narodzi so wón tu jako syn Rakečanskeho fararja Gerharda Herrmanna a jeho mandželskej Marki rodž. Križanec. Hižo krótka po tym zemrē nan w lacareće w Zerbsce na wójnske zranjenja. Po wuchodzenju ludoweje šule w Rakecach wopyta Gerhard Herrmann hač do 1963 Serbsku wyšu šulu w Małym Wjelkowje. Na to dželaše lěto w Budyskej chorowni a poda so 1964 na studij mediciny do Lipska. 1971 woženi so z fararskej džówku Mariju rodž. Leonhard z Naumburga, kotruž běše zeznał w studentskej wosadze w Lipsku. Jeju dwé džesći Handrij a Katharina wotrosćeštej w dobrej serbskej a křescánskej atmosferje. Hižo přez lětžesatki jězdži Gerhard Herrmann z Rakec do Budysina na dželo, najprjedy jako přistajeny polikliniki, po přewróce jako samostatny lěkar. Po swjatoku skutkuje we wšelakich wobłukach za cyrkej a za naš serbski lud. Rakečanska wosada měješe w nim přez lěta spuščomneho cyrkwienskeho předstejičera, kotryž je so we wšelakich politiskich wobstjeñoscach zasadžował za wobchowanje dobreje cyrkwienskeje pozicije a za zdžerzenie serbskich tradicijow a korjenow swojeje wosady. Po přewróce přewza w serbskej zjawnosći zamolwitość jako přeni předsyda Spěchowanskeho towarzstwa serbskeho gymnazija. Wšelake dlěše a krót-

Jubilar dr. Gerhard Herrmann w swojej lekarskiej praksie w Budyšinie Foto: J. Maćij

še nastawki je napisal za Serbsku protuku a za Pomhaj Bóh. Rady so słuchaja jeho słowa k dnjej w Serbskim rozhłosu. Z lěta 2002 je městopředsyda Serbskeho wosadneho zwiazka. Je drje lědma cyrkwienskeho dnja bylo, na kotrymž so njeby ze swójbu wobdželi.

Přejemy jemu dale krutu strowotu, wjeseło a wuspěchi na džele, Bože žohnowanje w swójbje a mocy za wšelake skutkowanje w cyrkwienskim a serbskim wobłuku.

Jan Malink

Rědki jubilej

Swoje stočiny smědžeše lětsa w požnjencu rodžena Bukečanka Charlotte Kochowa rodž. Lodnijec woswjeći. Hakle před dwěmaj lětomaj je so ze swojeho domčka w Bukecach do Małowjelkowskeje starownje přesydlila, hdžež so nětko derje zastarana čuje. Džakowano Bohu dowoleše strowotny stav jubilarce, wučerce na wotpočinku, rědki jubilej nic jenož w nětko nowej wokolinje w Małym Wjelkowje, ale tež w znatej a zvucenej Bukečanskej domiznje woswjeći. Njejhlađajo na wobčeňosće staroby dožiwi bohata syła Bukečanskich gratulantow knjeni Kochowu na jeje čestnym dnju dušinje hibiciwu a čílu. Cyrkwienski chór a pozawny jubilarku tež hudźbnje zawjeselichu. Bohače wuprajenym zbožopřečam chcemy so na tutym městnje přizamknyc.

Njedospołna by powěść wo stotych narodninach knjeni Charlotty Kochowej byla, jeli so tu njeby na jeje njeboh nana, knjeza Arnošta Lodneho, spomniło. Arnošt Lodni (1878–1969) je přez lětžesatki jako wučer, šulski wjednik a kantor w Bukecach na dobro wosady skutkował. Njespróčniwe je so při tym za zachowanje serbskeje rěče zasadžował.

Arnd Zoba

Serbski misionar w Japanskej

Na rjanym nalětnim dnju wopytach farara Arbie Patschke w „Lutherskej akademiji“ w małym měscie Iwanai na sewjernej kupje Japanskeje, Hokkaido. Wón tam džela jako misionar. Farar Patschke, kotryž je potomnik Serbow, kotriž su před 150 lětami do Texasa wpućowali, slúži hižo wjace hač 30 lět w Japanskej jako misionar. Z nim je symjo wéry z Łužicy přez Ameriku samo wuchodnu Aziju docpělo.

Ale kak příndže wón do Japanskeje? Narodžiši so 1929 w Thorndale, Texas, studowaše teologiju, zo by so stal z fararjom. Za čas studija dosta jeho fakulta próstwu z lutheriskej cyrkwe w Japanskej, zo pobrachu tam duchowni a zo pytaja misionarow. Tehdy młody student Patschke, kaž sam praji, slyšeše hlós w sebje: „Arbie, ty maš hič!“ Wón so přizjewi a 1951 stupi přeni raz na japonsku zemju. Dwě lěče pomhaše tamnišim misionaram a nawukny při tym japanščinu. Po zakónčenju studija w Texasu 1955 wróci so do našeho kraja.

We wšelakich městach posředkowaše Bože słowo a pomhaše twarić wosady a

cyrkwe. Mjez 1983 a 1993 skutkowaše jako farar za Japančanow w Americe a 1993 wrúci so w rentnarskej starobje zaso do Japanskeje jako dobrowolny misionar. Dalokož strowota dowoli, chce tu wostać.

Doma w Texasu zwisk ze serbskej rěcu a kulturu hižo nječeješe, ale wědomje wo swojich słowjanskich korjenach je wón zdžeržał a tež swojim džécom dale dat. W jeho džecatstwje rěčeše starša generacija w swójbje hišće němsce a tež w cyrkwi wužiwaše so němcina. Wón sam ma jendželščinu jako mačerščinu, ale dosta konfirmaciju němsce a wuknješe němcinu tež w suli. Jeho džeci rěča jendželsce – a japsisce.

Jeho džówka, kotaž džela nětko jako wučerka jendželščiny w mojim ródnym měscie Nagoya w srjedžiznje japanskeje hłowneje kupje Honsyu, powědaše mi wo zajimawym podawkou w metro w Nagoya. Jónu příndže wona w čahu do rozmołwy z druhiem wukrajnikom z Awstralskeje – w Japanskej swětle włosy džé dosć napadnu. A hdžyž wona powědaše, zo rěka Patschke, so rozmohwny partner jara džiwaše a praji: Tajke mjenio znajemy tola tež pola nas! A wukopa so, zo bě tež wón serbskeho pochada. Tak mały je swět! **KIMURA Goro Christoph**

Ameriski misionar serbskeho pochada Arbie Patschke w Japanskej Foto: awtor

„Naša cyrkej je wotewrjena za wšěch“

Rozmowa z fararjom dr. Martinom Grahlem, němskim duchownym w letiskej stolicy Riga

Knježe dr. Grahlo, Wy sće nětka hižo skoro lěto w Rize – što je Was tu wočakowało, jako sće džělo započa?

Jako tu započach, běchu wosebje ruscy Němcy a Letojo z němskim pozadkom w našich wosadach aktiwni. To je so mjeztym trochu změnilo. Přez założenie wukrajneho farskeho mestna zaprijeja so nětka tež němscy stacjenja – su to turisca a sobudželačerjo němskich institucijow, kaž na příklad němskeho pósłanstwa – do wosadnego žiwjenja. Nimo toho běše a je přeče za kontinuitu jara sylne, přetož hač dotal skutkowachu tu fararjo a wikarojo husto jenož někotre měsacy. Tuž je skručenje cyrkwienskich strukturow jedyn z našich cilow. Hakle w januaru smy wustawu Němskeje ew.-luth. cyrkwe w Letiskej wobzamknily. Nětka započnu so cyrkwienske gremije wutworjeć – cyrkwienske předstieričerstwa, synoda atd. Doniž pak wšo tak fungować budže, kaž je we wustawje zapisane, budže hišće něsto časa a procy trébne.

Sće naspomniť, zo słušeja do Wašich wosadow ruscy Němcy, Letojo, Němcy ze ZRN – što přičahuje tak wšelakore skupiny k tudyšej němskej cyrkwi?

Motiwy, k nam přiníć, su jara wšelake. Za russkich Němcow, kotřiž nimaja zwisk ani k ortodoksnej ani k letiskej lutherskej cyrkwi, je naša cyrkej hustodosć jenički přistup k cyrkwienskemu žiwjenju. Letojo příndu najhusčišo dla swojego zajima za němcinu abo Němsku k nam. Někotři z nich maja tež němskich předownikow. Haj, a za „pra-

Dr. Martin Grahla skutkuje wot loňšeho w Letiskej a stara so wo pjeć němskich wosadow z dohromady někak 300 wěriwymi.

wych Němcow“, kiž wšak husto jenož někotre lěta abo – kaž turisca – někotre dny abo tydženie tu w Letiskej přebýwaja, smy my kaž „kupa domizny“.

Hačrunjež wobdzeli so džensa tež wjele njedomoródných na wosadnym žiwjenju, leža započatki Němskeje ew.-luth. cyrkwe w Letiskej w prówanjiach Haralda Kalniņa, kiž běše z maćerneje strony baltisko-němskeho pochada. Kotru rólu hraje cyrkej tu za wožiwenje baltisko- abo ruskoněmskeje mjeńšiny?

Ja swoje dželo tu nječam na nacionalne kategorie wjazać. Naša cyrkej je wotewrjena za wšěch. K nam wšak příndu tež Letojo, kiž wot swójbneho pozadka sem nimaja žadyn zwisk k Němcam, ale kotřiž so jednorje za němsku rěč a kulturu zajimaja. Nimo Němcow ze ZRN rěči wšak lědma

něčtó němcinu jako maćernu rěč. Tuž němcina tež njeje na kóždy pad wobchadna rěč w našich wosadach. Ja wuknu tuchwilu intensiwnje rusce a spytam tež swoje předowanja w Daugavpils, hdžež je podžel russkich Němcow wosebje wulki, rusce formulować. Tež młodžinske lěhwo, kotrež přewiedziechmy lětsa w aprylu, wotměwaše so we wšěch k dispoziciji stejacych rěcach – rusce, němsce, letisce, jendželsce ... Wěm pak, zo njeisu z tym wšityc přezjedni. Wosebje z letiskej strony příndu hustodosć wobmyšlenja přeciwo přetožowanju předowanjom abo wosadnych łopješkow do ruščiny. Po mojim měnjenju pak je najwažniše, zo ludžo mje rozumja a so mjez sobu dorozumić móža. Ale wězo dželamy wusko z towarstwami hromadže, kiž so wo wozrodźenie němskich tradicijow tu w Baltikumje prouča.

Jezusowa cyrkej w Rize. Tu skutkowaše pření biskop Němskeje ew.-luth. cyrkwe w Sowjetskim zwjazku Haralds Kalniņš. Džensa swjeći němska wosada tu jónu wob měsac němske kemše.

Němska ewangelsko-lutherska cyrkej w Letiskej

Po tym zo bu němske cyrkwienske žiwjenje w Baltikumje přez emigraciju Němcow w Druhej swětowej wójnje a okupaciju baltiskich statow přez Sowjetski zwjazk zničene, započa němsko-letiski farar Haralds Kalniņš z Rigi w 60tych lětach přeni raz zaso němsce předować. Jeho prówanja, němsku luthersku cyrkej w cylym Sowjetskim zwjazku wzroździć, dowiedziechu k założenju Němskeje ew.-luth. cyrkwe w Letiskej. W nazymje 2003 bu farar dr. Martin

zwjazku hišće we 80tych lětach. Wot tuteje cylosowjetskeje cyrkwe wotscěpicu so w 90tych lětach němske wosady w Letiskej.

Dokelž njemějachu tute wosady domoródných fararjow, skutkowachu w nich dotal fararjo na wumenku abo wikarojo z Němskeje. Loni założi so přez EKD wukrajne farske mestno w Rize. Tute je jeničke farske mestno Němskeje ew.-luth. cyrkwe w Letiskej. W nazymje 2003 bu farar dr. Martin

Grahla do tutoho zastojnictwa zapokazany. Wón je zamołwity za pjeć wosadow – w Rize, Liepaja (ně. Libau), Dobeles (ně. Dobeln), Daugavpils (ně. Dünaburg) a Välmiera (ně. Wolmar) – z dohromady někak 300 wěriwymi. Nimo pomocy EKD, kotař placi wukrajne farske mestno w Rize, finansuje so Němska ew.-luth. cyrkej w Letiskej wosebje přez dary z Němskeje a kolektu, kotař so na kemšach zběra.

Wot prěnich spočatkow w 60tych lětach sem eksistowaše Němska ew.-luth. cyrkej w Letiskej pódla Letiskeje ew.-luth. cyrkwe. Čehodla wobsteji němska cyrkej tu samostatnje a so do letiskeje njeintegrue?

Spočatnje wutwori so němska cyrkej, kotrež skutkowaše w cylym Sowjetskim zwjazku – tuta wšak njemožeše so do Letiskeje ew.-luth. cyrkwe integrować. W 90tych lětach běchu potom wosebje rozdželne měnjenja nastupajo ordinaciju žonow, kotrež Letiska ew.-luth. cyrkej tučasne wotpokaza, z přičinu, zo wostachu němske

wosady samostatne. Němska cyrkej tu w Letiskej wšak steji pod sylnym wliwom EKD – móhlo so samo rjec, zo je wotnožka EKD. Wše rozsudy so z institucijemi w Němskej dorěča. Myslu tež, zo ma separatna němska cyrkej w Baltikumje swoje woprawneje, wšako ma tudyši region dołne němske tradicije. Počahi k letiskej cyrkwi pak su jara dobre – njewidzimy so jako konkurenča. Letiska cyrkej podpřeje nas na příklad z rumnosćemi za kemše a druhe zarjadowanja. Tak móžemy wot meje sem kemše w Rize w rjanej kapitlowej žurli doma swjećić.

Knježe dr. Grahlo, Wy budźeće hišće pjeć lět tu skutkowań. Kotre su Waše plany za přichod Němskeje ew.-luth. cyrkwe w Letiskej?

Cil je, wše skupiny, kotrež k našej cyrkwi słusja, integrować. To njeje lochko. Chcemy młodžinske džélo a džélo ze swójbami wutwarjeć kaž tež kemše za turistow atraktiwniše činić. Tuž dyrbimy za Němsku ew.-luth. cyrkej w Letiskej městno w kędzbnosci zjawnosće namakać – runje kaž anglikanska cyrkej, kotrež integrue ze swojej swětoj rěču, jendželštinu, najwšelakoriše skupiny. **Prašata so Madlena Malinkec**

Riga – něhdy centrum němskeho žiwjenja w Baltikumje, džensa stolica Letiskeje

Foto: M. Malinkec

Serb Naumburgskeho biskopa zabil

Byli w 12. lěstotku hižo džensniševo nowinarstwa bylo, bychmy wo njesutku, wo kotrymž nam Ekkehard z Aura w swojej chronice rozprawja, zawěscie pod tajkimle nadpismom strózbu rozprawu čitali. Swěrny chronist Bamberskeho biskopa Otto wopisuje nam tele złostnistwo, kiž sta so w lěce 1123. Je to jedyn z třoch podawkow, kotrež měješe Ekkehard w tym lěče scyla za naspomnjenja hódone! Z teho, zo wón sam hižo 1125 zemrě, spóznajemy, zo njepisaše z wulkim časowym wotstawkom, ale jako časowy swědk poměrnje aktualnje.

Štož chronist Ekkehard nadrobniso rozpisiuje, hodži so skrótka takle zjeć: Po tym zo wuchwali Naumburgskeho biskopa Dietricha za jeho prócowanja wo wuviće cyrkwe wuchodnje Solawy, piše wo klóštru, kotrež je biskop w Bosawje (Bosau), wuchodnje Žitča (Zeitz), w lěce 1114 założil a tam mnichow Hirsawskeje reformy (wosebje krutych benediktinskich mnichow) zasydlil. Mjez tutymi mnichami bě tež lajski bratr, tak mjenowany konwersa, ze serbskeho rodu. Tutón pak so njeměješe so dosć po klóšterskich prawidłach, ale skerje po swójskich přećach a chcyćach. Jeho ekscesow dla jemu abt huscišo porokowaše, dökelž pak so wón njepolépší, dyrbješe jeho samo biskop Dietrich wosobinsce napominać. Na to so bratr tak rozlobi, zo před wottarjom stejaceho a so modlaseho biskopa z nožom zakló.

Z druhich chronikow zhonimy, zo rěkaše wony serbski złostnik Beno. Njewěmy pak

njčo wo tym, što je jeho pohnulo do klóštra zastupić a naposledk tute mordarstwo skúćić. Njezhonimy ani, što je so z nim dale stało.

Tež na prašenie, hač je tale powěśc w Ekkehardowej chronice scyla wěrna, njeda so bjeze wšeho z haj abo ně wotmoćić. Druzy chronisća drje tež wo tymle njesutku rozprawjeja, woni pak so na Ekkeharda zložuja, wotpisachu wot njeho a jenož maļišosće změnicu abo přidachu, kaž na příklad mjenno mordarja. Jich rozprawy potajkim njeměža jako dopokaz za wěrnost njesutku płaćić. Za wěrnost wšak rěči, zo bu biskop Dietrich woprawdze w Bosawskim klóštrje před wottarjom pochowany a zo so tam kóžde lěto róčnica jeho smjerće z modlitwami wopominaše – a to přez lěstotki hač do časa reformacie, jako so klóšter rozpušći a zniči. Wědomostnicy tuž džensa k temu chileja, Ekkehardej jako dokladnemu chronistej swojego časa wěrić, a wujasneja sej tutón jeho zapisk z lěta 1123 z tym, zo bě Ekkehard na wosudach biskopow we wuchodze wosebje zajimowany – wšako so jeho knjez, biskop Otto z Bambergia, do raných kónčin, na misionsku jězbu k pomorskim Słowjanam, hotowaše.

Zajimawe w tym zwisku tež je, zo njeje Naumburgski biskop Dietrich jenož přez ruku Serba w Bosawskim klóštrje wumrěł, ale zo je wón tutón klóšter hakle něšto lět do toho założil – a to na nastork dalšeho Serba. Wšelake žórła wo tym rozprawjeja, zo bě so tehy Serbej, kotrež steješe w

służbje biskopa Dietricha, zjewiła swjata Marja. Wona pokaza jemu wěste městno a příkaza jemu, biskopej zdželić, zo ma tam klóšter natwarić. Biskop so po tym měješe a da na připokazanym městnje w lěce 1114 Bosawski klóšter natwarić – njewědzo, zo budže tam džewjeć lět pozdžišo wot złostniskie ruki druheho Serba zemrēć.

Podawkaj wokoło założenia klóštra w Bosawje a smjerće biskopa Dietricha skici-tej nam trochu dohlada do wobstejnoscow, kiž knježachu spočatk 12. lěstotka w kónčinach na wuchod wot Solawy. Němcy so tam tehdy na teritoriju serbskich kmjennow rozpřestrěwachu a křesčanstwo rozsěrjachu. W tym procesu kolonizacie a christianizacie pak njeběchu Serbia jenož přesčehowani a teptani, chudži a wukukowani, kaž so nam to hustodosć předsta-ja. Našej příkladaj pokazujetej, zo móžachu stać tež w służbje biskopa abo přislu-šeć klošterskemu rjadej. Němcy a Serbjia dželachu potajkim hromadze při wutwarienju kraja. Na tamnym boku njebě tale zhromadnosć bjez konfliktow. Bratr Beno w Bosawskim klóštrje po wšem zdaću hišće dawno njebě tajki přeswědčeny křesčan, kaž je to fiktivna postawa Wjelesława, syna serbskeho krala Miliucha, w Čišinskeho dramje „Na hrodžišću“, kotrež bě zwolniwy za křesčanskú wěru samo swoje žiwjenje woprawać. Złostnistwo bratra Beno nam pokazuje, zo bě zhromadne žiwjenje Serbow a Němcow tež zwiazane z rozkormi a namocu.

Lubina Malinkec

Poswiećenje nowego zwona – wulki podawk za Budyšinskú wosadu

Srjedu, 6. oktobra, bě tak daloko. Něhdže 150 wosadnych a hosći bě so zhromadžilo, zo bychu sobu doživili poswiećenje nowego zwona. Zo so na farskim dworje něsto stava, njebe přewiděć. Hoberski kran sahaše ze swojej mōcnej ruku wysoko nad třechu našeje cyrkwe. Zdypkom w 16.30 hodž. dojedźe knjez Junker z Bošec ze swoim konjacym zapřahom, na kotrymž stejše nowy zwón, do farskeho dwora. W Poršicach běchu zwón jara rjenje wupyšili. Za to słuša džak Poršiskej wosadže, kotař je

přeco žiwe sobu wobdzeleno na tym, štož so w Budyšinku stawa. Wšako stej našej wosadže Budyšink a Poršicy z lěta 1927 sotrowskej wosadže.

Wjedro njemóžachmy rjeňe měć. Njeboj bě krasne módre a žadyn wětřik so njepozběhny – najlepše wuměnjenja potajkim za swjedženski akt. Po 60 lětech bě nětk dawno načasu, naše zwonjenje zaso wo třeći zwón wudospołnić. Hižo Prěnja swětowa wójna bě nam dwaj zwonaj rubiła, ale tehdy běchu so hižo tři lěta pozdžišo nowej zwonaj wobstaraloj.

Farar Sureck praji w swojej poswiećenskej narči: „Zwony wołaja wosadnych, napominaja so komdžacych, pozbudžuju stysknych, troštuja zrudženych, zwjeseluja zbožownych a přewodźeja njebohich na jich poslednim puću.“ Superintendent Malink pokaza na to, zo ma nowy zwón ze swoim dwurěčnym napisom „Ehre sei Gott in der Höhe – Česć budź Bohu we wysokoscí“ tež na to dopominać, zo bě Budyšinska wosada w zašlych lětstotkach serbska byla. Poršisci dujerio přewodźachu džakne kěrluše zhromadženych.

Přizamknuhu so kemše w cyrkwi, na kotrejž spomni farar Sureck na měnjate stawizny našich zwonow wot lěta 1600. Sup. Malink praji w swoim postrowje, zo mamy w Budyšinku najstarši zwón – wón pochadža z lěta 1846 – ze serbskim napisom. Na nim je tež měno mojeho praděda naspomnjene. Džak wupraji so wšem pomocnikam za zwölne sobudželo kaž tež wšem darićelam, bjez kotrejž scđriweje podpěry njeby so wulke předewzaze zwoprawdžić hodžało. Hač do 6. oktobra bě so 47 tysac eurow nahromadžilo.

Po kemšach příndže wulki wokomik. Farar Sureck požohnowa nowy zwón a da jemu přeni raz zaklinčeć. Na to pozběhny so zwón z lochkoscí do wysokoscí a zhubi so w třeše cyrkwe. Za wšich, kž běchu na tym sobu džělali, a tež za tych, kž jenož prihadowachu, bě to hnijacy wokomik.

Njedželu 1. adwenta změjemy swjedžensku Božu stužbu k zakónčenju twarskich džělow. Naše tři zwony, kotrež nětk zaso mamy, budu wosadnych kemši wołać. Njech su tež wołarjo wo měr! **Kurt Latka**

Po poswiećenju přez wosadneho fararja Andreasa Surecka a Serbskeho superintendenta Jana Malinka pozběhny so nowy zwón z farskeho dwora na wěžu Budyšinskej cyrkwe.

Foto: B. Preiß

Poradženy koncert

Składnostrie kermuše na 19. njezdželi po swjatej Trojicy 17. oktobra běše Hornjoujězdžanska wosada na kermušny chórový koncert do awtodróhowej cyrkwe při A 4 do něhdy serbskeho Hornjeho Wujězda přeprosyla. Spěwarki a spěwarjo Budyšinskej Spěwneje akademije pod nadowom Michała Chéžki poskicichu připoslucharjam přijomne połdrahodžinske hudžbne doživjenje z hłownje nabožnymi twórbami.

Sympatije Serbow, daloko mjez poslucharjemi běchu, zdobychu sebi spěwarki a spěwarjo hromadže ze swojim dirigentom ze serbsce zanjesenymi wurezkami z oratorijs „Žně“ wot Korle Awgusta Kocora. Zaklinčachu „Stwórba Boža“, „Hórki, doły“, „Bóh na zemju je pohla-

dať“, „Měr, pokoj nětk...“ a dalše. Hladajo na mału ličbu aktiwnje serbsce rěčacych w chōrje swědči bjezporočne wurgekowanje serbskich spěwnych tekstow nimo trěbneje připóznača hódneje procy spěwarkow a spěwarjow tež wo zahorjenosći dirigenta za serbsku hudžbu. Piščelowe twórby kaž tež piščelowy přewod někotrych spěwów wudospołnicu w cytku derje radženy koncert.

Hladajo na wopyt zarjadowanja je k wobžarowanju, kak mało Serbow z wokolnych wsow je skladnosć k wopytej tuteho z wulkeho džela serbskeho kulturnego podawka wužiło. Samy zjaw pak mójachmy bohužel tež hižo njeutowo při koncerće SLA w Chwačanskej cyrkwi wobkedžbować. **Arnd Zoba**

Nazymski džen z kemšemi

Sobotu, 16. oktobra, běchu za so serbske kemše z Božim wotkazanjom a wosadne popołdnjo we Wojerecach. Naš farar Joachim Nagel je k temu přeprosyl a wšitko organizował. Jemu słuša na tym městnje tež jónu džak za jeho wulki angažement za serbsku rěč we Wojerowskej Janskej wosadze.

My smy jenož mały kruh serbskich křesćanow w našej wosadže, a hdýsu někotři zapućowani abo chorí, mamy hnydom čujomnu džeru. Ćim bøe wjeselimi so, zo superintendent Jan Malink prawidłownje k nam jězdži a z nami kemše swjeći. Naš kantor Hans Krauzick kóždy raz rjane serbske kěrluše na piščelach přewodžuje. Mi so lubi, zo superintendent Malink z jednorymi,

jasnymi słowami přeđuje, kaž smy wšitcy jako džeci a młodzi dorosćeni w našich swójbach rěčeli. Džensa wšak to wokoło Wojerec jenož pola někotrych starých wobydlerjow slyšiš. Ale ně – tež w Horjanské pěstowarni serbske słowa a spěwy zaklinča we WITAJ-skupinje. Tute džeci zwjeselichu nas po kemšach z rjanym nazymskim programom. Wutrobnje džakujem so za to pěstowarkomaj Christinje Schäfer a Veronice Gersch. Z radosću widžimy, zo džeci kóždy raz lepje serbsce spěwaja a rěča a zo su w skupinje WITAJ štyrilétne małe pjerachi.

Skónčnje nochcu zabyć džak za dobre kofejpiće; knjeni Christa Stoppel je nam w tym byla zaso hosćicelka. **Eifriede Hahn**

„Die evangelischen Sorben – Ewangelske Serby – Evangelscy Serbj“

Serbske ewangelske towarzstwo je lěta 2003 wudalo informaciske łopješko pod horjeka mjenowanym titulom. Na 12 jako leporelo składzenych bokach przedstajeja so z tekstem a wobrazom serbscy protestantiscy wěriwi w Hornjej a Delnjej Łužicy. Započinajo z powšitkownymi faktami a datami wo Serbach, jich pochadze, mjenje a rěci, kulturje a nałožkach, scéhuja potom nadrobiše wuwjedzenja wo reformaciji, přełožkach biblie a spěwarskich, wo serbsko-němskich ewangelskich wosadach, dotalnych třoch krajnych cyrkwjach (tu je nam wuviće mjeztym zjednočenje dweju cyrkwjow wobradžilo) a skutkowanju wšelakich towarzstw. Awtorka tutoho džela w němskej rěci Trudla Malinkowa je zamohla, krótka a stódko wobrysować nimalle 500-lětne tradicije ewangelskeho serbstwa na pozadku němsko-serbskich statwiznow a serbskeje kultury. Naročny nadawc, na wobmjezowanym rumje z tajkeho hoberiskeho kompleksa najwažniše fakty a najbytostniše zjawy na zajimawe a wabjace wašnje przedstajić, je so jej derje poradžit. Spodobne fotografije ze zašlosće a přitomnosće wobohačeja tež wizuelne tutu matu ediciju. Trochu rježbožownje pak stej foće ze Slepjanskeje a Łazowskeje cyrkwje placěrowanej – přez mały format lědma něšto spóznaješ a maš scére začišć, zo služitej k wupjelnjenju a wupyšenju prózdneho městna. Wosebje faksimile titulneje strony Molleroweho Małego Katechizma mělo so powjetšić, zo mōžeš jako zajimowany recipient scyla něšto na nim wučitać. Porno tomu skutkuja tam pódla wotmoloowane Slepjanki naddimensionalne wulke. Tuž měnu, zo hodži so wonkowny napohlad přez wuwaženiše wuhotowanje hišće polépšić a porjeńšić.

Hdyž so raz prašamy, štò mohla a dyrbjał adresat tuteje brošurki być, da bychmy drje w přenim rjedże mjenowali našich němskich susodow we Łužicy, ale tež němskich a němsce rěčacych turistow a wotypowarjow Łužicy. Nohcemy pak zabyć na swojich serbskich bratrow a sotry we wérje a na njewériwych našich krajanow. A za-wěscie tež za nas samych chowa łopješko tojsto zajimaweho a wědzenja hónadneho. Tuž je wězo němcina jako zhromadny komunikaciski srédk potencielnych čitarjow bjez dwěla na městnje. Njemožu pak sej prawje wujasnić, cehodla su potom dwě stronje z wažnymi a njeparujomnymi informacijemi z pjera Wernerem Měškanką w delnjoserbskej a jedna strona z postrownymi słowami předsdy Serbskeho ewangelskeho towarzstwa Měrcina Wirtha w hornjoserbskej rěci. Tuta třecina teksta wostanje tuž wjetšemu kruhej zajimcow, kotřiž žanu z wobeju serbščinow njewobknježa, zawrjena. Samo na sebi su to jenož Serbj, kiž moža tajku trirěčnu brošurku w cytlu

cítać a rozumić. A wězo někotři naši němcy a wukrajni přečeljo a sorabisća. Sym pak přeswědčeny, zo tworja woni skerje mjeňu skupinu potencielnych čitarjow.

Na druhim boku pak nochcu, zo by so naša mačeršćina cyle z toho wuzamknyla. Tuž mam scéhowacy namjet za přichodne (aktualizowane) wudače, jeli za to mocy a srédki dosahaja:

– jedna němska wersija z krótkimi po-kazkami w hornjo- a delnjoserbskej rěci, na př. Wótčenaš (kaž to nětko hižo je) a ewentualne tež někajke bibliske hrono;

– jedna dwurěčna hornjoserbsko-delnjoserbska wersija, kiž podawa tež te zawodne powšitkowne informacie w serbskej rěci (a Wótčenaš snano hornjoserbsce a delnjoserbsce a tež w Slepjanskej narěči – městno za to by so namakało pod Wirthowym postrowom, přetož tam wotčišćany napis z Łazowskeje cyrkwje hodžał so bjeze wšeho wuwestajić);

– snano samo jendželska wersija z po-kazkami w hornjo- a delnjoserbskej rěci a přidatnym krótkim wotrězkom wo wupućo-wanych Serbach, fararju Kilianu a Serbinje.

W tajkim wudaču měli so snano scéhovace wuprajenja poprawić abo změnić, dokelž su njekorektne abo nježbožownje formulowane resp. nimo horjeka hižo na-spomnjeneje změny w krajnocyrkwinskej strukturje mjeztym zestarjene:

1. Wotrězk „Wenden und Sorben“ dyrbjal so znowa spisać, dokelž njewotpowěduje hižo aktualnemu wuviću wosebje w Delnjej Łužicy. Zo smy my – Serbia w Sakskej a Braniborskej – jedyn lud z dwěmaj spisownymaj rěcomaj, na tym ja njedwěluju. Ale zo měnitez słowie „Sorben“ a „Wenden“ eksaktrne to samsne („gleichwertige Begriffe“), to njetrjechi a wo tym mōžemy na jara přeswědčive wašnje čitać w přinošku Hana Steenwika w njedawno wušlej knize „Der Niedersorben Wendisch“ (str. 10–14). Jeho dopóznaća měli so při wšej krótkosći tohole wotrězka tola wobkéžbo-wać. Z teje přičiny bych tež namjetował, zo so to hižo w titulu łopješka respektuje a tuž němsce pisa: *Die evangelischen Sorben / Wenden*.

2. Pod hesлом „Mit der Reformation“ piše so: „Das Muttersprachenprinzip Luthers führte zur Entwicklung der sorbischen Schriftsprache.“ Tute wuprajenje takle njetrjechi. Sprěnja stej dwě spisownej rěci nastaloj, potajkim dyrbjał tam rěkać „führte (letztendlich) zur Entwicklung der beiden sorbischen Schriftsprachen“, a zdruha sugeruje to bjezposředni wliw Lutheria abo jeho principa na jeju nastáće. My pak wěmy, zo měješe Luther jeničce němsku mācernu rěč na mysli; a tute jeho ideje wuwołachu pola serbskich protestantiskich du-chownych najprjedy jónu čile přełožowan-ske aktivity do najwšelakoriščich regio-

DIE EVANGELISCHEN SORBEN
EWANGELSKÉ SERBY
EVANGELSCY SERBJA

nalnych dialek-tow. Wo wědomym wuwiću naddialektal-neje spisowneje rěče njebě tehdy dawno hišće myslíć. To sta so hakle we 18. a 19. lětstotku.

3. Wobmysle-nja mam tež nastupajo formulaci z kapitla „Die kulturelle Entwicklung der Sorben“, mje-

nujcy, zo bu tute kulturne wuviće hač do kónca 19. lětstotka hłownje wot ewangelskeje inteligency postajowane. To drje so za 19. lětstotk nanajpozdžišo hižo prajíc njehodži a njetyje tež runjewon ekumenje a našej narodnej jednoće, hdž so to takle wuzběhuje a na kóncu samo wo „Führungsrolle der katholischen Sorben“ džensa rěci.

4. Zo buštej Stary a Nowy testament w delnjoserbskej rěci hižo 1824 přeni króć wot J. S. B. Šindlera hromadže w jednym zwjazku wudatej a nic hakle 1868 jako přenje a jeničke cyklowne delnjoserbske wudače biblie, na to je hižo P. Janaš w Nowym Casniku skedźbnił. To mělo so skorigować. A jeli so tola bórze dočakamy wudača nowych delnjoserbskich „Spiwar-skich“, dyrbji so tež tole na wotpowědnym městnje zaktualizować.

5. Na nowiše wuviće nastupajo posypyty wožiwenja rěče resp. aktiwneho wuknjenja a rěčenja tež w ewangelskich wosadach a swójbach (na př. přez WITAJ) hodži so we wotrězku „Evangelische Gemeinden“ pokazać. Runje ewangelska cyrkej, ewangelscy fararjo w dwurěčnych wosadach a wosadni sami měli tute pröcowanja po swojich mocach sylne podpěrać, cyle w zmysle namohwy wušeho promšta dr. R. Wischnatha, kotař so w němsko-delnjoserbskim dželu tu rozpominaneho info-łopješka cituje. Wón rěci tam w zwisku ze serbskej rěci w cyrwi wo „Verfehlung und Schuld kirchlichen Handelns“ a praji, zo trjebamy „Vergebung und Wiedergutmachung um der Liebe Gottes willen“.

Byrnjež serbske přisłowo prajilo „Bóh njehlada na to, kak so nam z rukomaj radži, ale kak z wutrobu chcemy“, měnju tola, zo njebudže při tym chcyće wutroby cyle dosahać, ale zo dyrbja skutki z rukomaj scéhovac. Tuž budžmy wšitcy k tomu zwólniwi, a njech tež tuta brošurka na swoje wašnje k tomu přinošuje. „Přetož stóž wě dobre činić a nječini, tón ma hréch.“ (Jak. 4,17)

Powěśće

Prezident Braniborskeho krajneho sejma dr. Herbert Knoblich (napravo) je sej dnia 7. oktobra dojeť k Serbam do Delnjeje Łužicy a při tym wopytał tež fararja n. w. Herberta Nowaka w Drjowku. Foto: M. Wjeńka

Serbin. Njedzelu, 26. septembra, swjećachu w texaskim Serbinje swój tradicionełny serbski swjedzeń, kiž bě lětsa wěnowany 150lětnemu jubilejey wulkeho wupućowanja pod fararjom Janom Kilianom. Na swjedzeńju wobdzelišťat so tež duchownaj starolutherskeju „maćerneju“ wosadow z Łužicy, superintendent Michael Voigt z Wukrančic a farar Siegfried Matzke z Klětnoho.

Wotrow. Po wjac hač štyrjoch lětdzesatkach zastojnskeho skutkowania je so z 1. oktobrom Wotrowski farar dr. Rudolf Kilank podał na wuměnk. Dr. Kilank je so 1937 w Kanecach pola Wotrowa narodźił, 1963 bu na měšnika wuswjećeny. Z kapłanom bě w Šerachowje, Chrosćicach a Budyšinje, jako farar skutkowaše w Budyšinje a naposledk wot 1995 we Wotrowje. Na wuměnk přesydlí so do Budyšina. Wotrowsku wosadu zastaruje za čas wakancy farar Beno Jakubaš z Pančic-Kukowa.

Pomhaj Bóh časopis ewangelskich Serbow

Wudawačeley: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kérchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarzstwo z.t., Priwatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen

Redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 0 35 91/60 07 11, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)

Číšć: Číšćernia DELANY tzw r w Njeswačidle

Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625 Bautzen

Přinoški a dary: Serbske ewangelske towarzstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

Pomhaj Bóh wuchadza měsačnje. Spěchuje so wot Założby za serbski lud. Lětny abonentment płaći 8 €.

Njeswačidlo. Njedzelu, 3. oktobra, wotmě so tu serbske wosadne popołdnjo. Najprjedy swjećachu so kemše w Božim domje, po tym přizamkný so bjesada při kofeu na farje.

Minakał. K serbskemu wosadnemu popołdnju ze sup. Malinkom zeńdzechu so Minakałčenjo srjedu, 6. oktobra, na tudyšeji farje. Na spočatku wosadny farar Seffer wšich powita. Po nutrnosti spytachu zhromadženi zwěśći domy a statoki, hdžež běchu so wuznamne serbske wosobiny Minakałskeje wosady narodžili abo žiwe byli.

Budyšin. Na dnju założenia Domowiny 13. oktobra wuznamjenichu so w Serbskim domje w Budyšinje zastužbne wosobiny za swoje narodne skutkowanie. Myto Domowiny dosta mjez druhi Eli Bigonowa z Krynhele, kotraž huščišo tež naš časopis wobohaća z powěścemi a wobrazami z wosadow srjedźneje Łužicy. Jej a dalším mytowanym přejemy zbožo k wuznamjenjenju.

Slep. W Slepanskej wosadze chodźa hišeňeňkotre starše žony wšedźne w serbskej dráscie: jedna w Dzěwinje, dwě w Slepom, dwě w Mulkečach, dwě w Trjebinje, trě w Miłorazu, sydom w Rownom a Brězowce. Tele ličby zdzeli Lenka Nowakowa na zetkanju drastynošerkow 20. oktobra w Slepom.

Gołkojce. Něhdze 40 kemšerjow zhromadzi so k delnjoserskym kemšam 24. oktobra w tudyšim Božim domje. Prědar bě farar Schütt z Dešna a lektor farar Hupac z Korjenja. Přizamkný so bjesada při kofeu na farje. Tam mőzachu sej zhromadženi tež mału wustajeńcu wo fararu Tešnarju (1829–1898) wobhlaďać, kiž bě so před 175 lětami w Gołkojcach narodźił.

Dary

W septembrze je so dariło za Pomhaj Bóh 30 eurow a dwójce 20 eurow. Bóh žohnuj dary a darielov.

Spominamy

Před 120 lětami, dnja 16.11.1884, swjećachu so přenje delnjoserske kemše w Berlinje. Wyši farar Pawoł Fryco Broniš z Choćebuza bě je założił po příkladze hornjoserských kemšow w Drježdānach, kiž so tam hižo wot lěta 1848 zarjadowachu. Kemše běchu wotmyslene předewšem za młode holcy a za wojakow, kiž z Delnjeje Łužicy pochadźachu a w němskej stolicy służachu. Jónu wob lěto měješe so jim składnosć poskićeć, w czubje Bože słowo w maćernjej rěci słysieć. Hač do lěta 1894 swjećeše farar Broniš kóžde lěto w nalęcu, zwjetša na njedzeli Exaudi abo Rogate, sam tele kemše. Potom dyrbješe strovotnych přičin dla z tym přestać. Druzy fararja z Delnjeje Łužicy, wosebje Bjarnat Krušwica z Wjerbna, kemše potom hišeňeňšte lět dale wjedžechu. Bórze pak wone zańdzechu – po nic ani dwěmaj lětdzesat-

komaj wobstaća. Posledne swjećeše dnja 4. meje 1902 farar Matej Bogumił Broniš z Choćebuza, syn założera Berlinskich serbskich kemšow. Runje dresać lět pozdžio, 1912, spyt zwręści.

Přeprošujemy

07.11. dopředposledna njedzela cyrkwienskeho lěta

- 09.30 dwurěčne kermušne kemše z Božim wotkazanjom w Rakēcach (farar dr. Buliš, farar Kecke)
- 10.00 kermušne kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskiej (sup. Malink)
- 14.00 kemše w Budestecach (sup. Malink)

14.11. předposledna njedzela cyrkwienskeho lěta

- 08.30 kemše z Božim wotkazanjom w Poršicach (sup. Malink)
- 12.00 nutrnost w serbskim rozhłosu (sup. Malink)

17.11. pokutny dzeń

- 12.00 nutrnost w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)

27.11. sobota

- 17.00 adwentny koncert Serbskeho gymnazija w Budyšinje w Michałskiej cyrkwi z předstajenjem Adwentneje kantaty na słowa Swjateho pisma a kěrluše Jana Kiliana wot Berta Handrika

28.11. 1. njedzela w adwenće

- 12.00 nutrnost w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 14.30 wosadne popołdnjo w Slepom (M. Hermaš)

30.11. wtora

- 19.30 serbski bibliiski kruh w Budyšinje na Michałskiej farje (sup. Malink)

05.12. 2. njedzela w adwenće

- 10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskiej (sup. Malink)